

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Obscuvriora Aliqvot Capita Geneseos Phil. Mel. Annotationes

Melanchthon, Philipp

[Nürnberg], 1524

VD16 M 3465

Capvt Tertivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36146

Hoc quoque argumentum est omnia homini subiecta esse &c.

ERAT AVTEM VTERQUE
nudus.

Pudor ex peccati conscientia fit, propterea uacasse peccato eos significat, cum negat erubuisse.

CAPVT TERTIVM.

Quia de spirituum conditione nihil supra dixit ideo Satanam non suo aliquo nomine, sed serpentis uocat, & in serpente representat, ut uersutiam, insidias, ingenium Satanae ex serpente aestimemus, ut infra: Super pectus tuum ingredieris &c. Sunt enim omnes creaturae corporales, rerū, & euētūū typi et figurae

Dixi supra, in omni lege nō opus, sed uoluntatem diuinam spectandam esse. Caro de uoluntate dei non iudicat, sed opere, & de opere iudicare incipit, nec tribuit deo sapientiam & iustitiam, sicut est experiri in omnibus temptationibus, in quibus aliās stulte, aliās inique constituisse deum, iudicamus. Hoc argumento primum sollicitat imbecillum rationem mulierculae Satan. Et quae hic extrinsecus geruntur, omnia geri solent in cordibus hoīm. Sic enim Satan alios alio impellit, illū ad libidines

Carnis iudicium.

ANNOTATIONES PHIL.

carnis, hunc ad cædes &c. quia cogitatione aliqua cor occupat &c. princeps enim mundi est: Et Apostolus dicit eum excecere corda incredulorum, ut non illucescat eis illuminatio Evangelij.

Vides infidelitatem primum peccatum esse. Credit mulier Satanæ, & uocem dei pro uano terriculamento, Infideli- pro irritis minis habet. Et hic considera blasphemi spiri- tas peccatus impietatem, qui mendacij diuinam uocem accusat: & tum. hoc est quod cum Christus apud Ioannem patrem mendacij Satan pa uocat, & satis declarat hoc exemplum, quæ sit Satanæ uo- ter menda lūtas, scilicet gloriam deo uelle detractam, & uelle om- cij. nia perditum iri. Iam ubicumq; tale cor est, quod uerbum dei ad eum modum pro uanitate habet, ita certo scias captiuum teneri à diabolo.

Calumniatur autem hic Satan, cum in bonam partem uertit, quod extrema miseria erat, scilicet scire bonum, & malum. Nam scire bonum & malum, est experiri ius Exēplū stitiam & peccatum, pacem, et mortem &c. Sic obserua- tētationū Satanam peruertere uerba dei.

CVNQVE COGNOVISSENT.

Hactenus peccatum, nunc fructus peccati describuntur: Conscientia & mors. Videre se nudos, est pudore tangi. Pudor malæ conscientie opus est, Conscientiã uero caro, uerbo dei carens, erigere conatur operibus, et Folia fici satisfactionibus suis. Has satisfactiones folia fici significat, hoc est, quicquid humana industria parat quo tegatur pec-
tur pec

tur peccatum. Sed id quàm nihil proffit, declarant quæ sequuntur, ubi uoce dei occiditur Adam, & rursum uiuificatur, nō aliquo humano opere, sed promisso semine, qd' conterat caput serpentis.

ET CVM AVDISSENT
VOCEM.

Sequitur pœnitentiæ descriptio, & Adæ iustificatio. Pœnitentia quid.
Primum autem est in pœnitentia, confundi conscientiam, id quod fit, cum audimus uocem dei accusantem, & coarctantem nos peccati. Hic iam nihil profunt perizomata Præsidia
quo minus moriamur, nullæ satisfactiones nostræ, nullæ quæ quæ
creatura potest nos conseruare iudicante domino, iuxta runt ho-
illd': Sileat à facie domini omnis terra. Et hoc est quod di- mines.
cit CHRISTVS in Euangelio ædificare supra harenã qui nō audiūt uocē suã. Iam moriebatur Adam iuxta
legis sententiã, intentabatur ira, & redactus fuisset i pul-
uerem, nisi statim resuscitatus esset uoce dei.

Hic primum obserua, quod ait uespere dominũ deambulasse in paradiso, quo significat nouissimis temporibus dominũ uenturum fuisse: iuxta illud Iohelis Actuum se- Actu. 11.
cundo. Et erit in nouissimis diebus &c. Deinde non simpliciter dicit, cum audissent dominũ, sed cum audissent uocem domini, ut significaretur filius descensurus in mūdum, qui uox seu uerbum patris est.

Itaq; quod hic in solo Adam, parente generis humani

ANNOTATIONES PHIL.

Euange- gestū est, geritur in toto genere humano per prædicationē
liū accu- nē Euangelij, accusantis & remittentis peccata nostra.
sat & re Et q̄ hic resurgit Adam remisso peccato, & audita pro
mittit. missione de conterendo serpentis capite, id perficietur
 die iudicij, cum mors destruetur, prima Corinth. 15.

Trāsfer- Interrogat Dominus de peccato, ut ad autorem pec-
tur pec- cati ueniat, hoc est, quod Adam mulierem, mulier serpē
catum in tem accusat. Nō enim in hoc, opinor, trans ferri culpam
diabolū. in serpētem, q̄ uellent uideri se excusasse, aut negare se
 peccasse, nam hoc nō solet uera pœnitentia. Interrogat
 autem de peccato ut condemnetur & maledicatur ser-
 pens. Nam in hoc textu mirabili mysterio serpenti male-
 dicitur, cum homini non maledicatur, ut homini relinqua-
 tur spes recuperandæ salutis: ut nos disceremus, ut ante
Volūtas potentiam satanæ, nunc rursus imbecillitatem eius. Præ-
diaboli. terea hoc spectandum est, quia maledicatur Satan, nō po-
 test uicissim non maledicere: ergo uoluntas eius est om-
 nia uelle perdita & pessum ire quæ sunt dei, sed nō præ-
 ualet, q̄ à semine Eue conteratur.

ET AIT DOMINVS AD
SERPENTEM.

Hoc loco duo proponuntur, maledictio æterna Sata-
 næ & corporis illius, homo autē non maledicatur æterna
 maledictione, qd̄ futurum fuerit, ut redimeretur. Nā quæ
 postea sequuntur, quæ uidentur esse pœnæ, non maledi-
 ctiones sunt, sed crux & benedictio. Deinde, qd̄ sit æterna

maledictio indicat, quum inquit, Super pectus tuū ingre Super
dieris, & puluerem &c. Porro super pectus ingredi, est pectus in
pauere: atq; ea est pœna iuxta Iob, Sempiternus horror gredi.
inhabitans. Deinde ubi hæc æterna confusio & mors est,
ibi esse non potest cōsolatio spiritualis. Nam cū uerbū ui
ta sit & lux: Maledicti autem uerbo careant, necesse est
eos & uita & luce carere.

Alterum est, quod obserues, promissio gratiæ, per quā Promis
promissionē uiuificatus est Adam. Est autē hæc: Ipsum se sio gra
men cōteret caput tuū. Est autē semen mulieris CHR I= uia.
STVS, & quicumq; sunt in Christo. Caput autem ser
pentis propriissime regnum peccati & mortis est: Pecca
tum aculeus mortis est, prima Corinthiorū decimoquin= 1. Cor. 15.
to, id est, mors uires accipit à peccato, ut sit metus ater
næ iræ dei. Porro nisidiæ Satani sunt, uictoria autē no
stra est, iuxta illud, Absorpta est mors in uictoriam.

MVLIERI QVOQVE DIXIT.

Mors & omnes adflictiones corporis pœna sunt pec
cati primi, sed ea pœna desijt esse pœna iustificatis, fitq;
instrumentū mortificadæ carnis, hoc est, maledictio sub
lata est, & benedicta crux est. Ad eum modū hic cū mori Benedi
oportuisset primos homines, uiuificati sunt spiritu, & im Sta crux
posita est eis crux, quæ porro carnem mortificet.

Viuificatio spūs facta est uerbo pmissionis, ipsum semē
cōteret caput tuū: & crux iponitur uerbis sequentibus.

ANNOTATIONES PHIL.

Pugnans Mirū uero, q̄ simul præcipit ut laboremus, simul ma-
 tia scri- ledicit terræ, ut frustra uideamur laboraturi, siquidē ter-
 pturarū. ra nihil præter spinas & tribulos latura est? Respondeo,
 in cruce potissimū hoc esse cognoscendum, q̄ nondū de-
 seruerit nos dominus. Ita hic, ideo terræ maledicit, ut sci-
 at Adam donum dei fore, quicquid terra tulerit, & latu-
 rum tantum, quantū nos credimus, nihil laturā, ubi nos
 non credimus.

ET SVB VIRI POTESTA-
 TE ERIS.

Obseruādus est locus necessarius, in eo q̄ ait: Sub pote-
 state uiri, eris, qd' iisdem uerbis uiro commissā est pote-
 Vir ca- stas regendi, non mulierem tantum, sed præter eam om-
 put muli- nia. Id Apostolus prima Corinthiorum undecimo sentit
 eris. cum uirum caput mulieris uocat. Item imaginē & glori-
 am dei, id est, præidentem & regentem. Nunc cum ui-
 ro cōmittitur imperium, uult deus per illum nō mulierē
 tantum, sed omnia humana regi, à patre sobolem & fā-
 miliam & c. quæ ordinatio & in decalogo cōtinetur: Ho-
 nora patrem & matrem, ubi parentibus committitur im-
 periū. Hoc item est quod Roman. tredecimo dei ordi-
 nationem potestatem uocat, nam hac ordinatiōe, cum ui-
 Etiam diro committitur gubernatio, facit auctoritatem civili ordi-
 scolis pa nationi, ī qua multi se, uelut unius patris curæ familia cō-
 rendum, mittunt. Cui ordinationi Apostolus iubet obedire, quan-
 esse.

quã sãpe hi qui regunt, per uim usurparunt imperiũ, et fieri uix possit, unus tam multis regendis satis est, tamen quia dei ordinatio est, parendum est. Sed hæc obserua, q̄ mulieri præcipit, ut pareat, non uiro ut imperet, quanq̄ hoc necessario sequatur, sicut & in decalogo, Honora Magi patrem & matrem, ut eos qui parent, doceat, auctorita- stratus. ti diuine obnoxios esse magistratui, & parẽdũ esse magistratui, sicut Paulus scribit ad Ephesios, sicut domino Hic autem locus de magistratibus subinde in hoc libro & reliqua script. latius explicatur.

ET VOCAUIT ADAM.

Quod indidit mulieri nomen Viuæ iam post lapsum, Viua auditis iam uerbis dei, haud dubie significauit Moyses fidem Adæ, conceptam iam de uita è promissione dei: quasi sic uelit dicere Adam, Viuemus ergo qui morti destinati Exultamus, peccatum condonauit pater, reliqua uita, iam uetio sentire uita esto, quia spiritu uiuificamur: & qui a semen tuum entis se conteret caput serpentis, hoc est regno mortis, adpello restitutũ te matrem uiuentiũ, ut sit hæc adpellatio mulieris testi- in uitam moniũ fidei Adam, & Mnemosinon gratiæ dei promissæ per semen mulieris: & breuiter, signam fidei credentis mortem iam non esse mortem, sed uitam.

FECIT QVOQVE DOMI-
NVS DEVS.

Ex perizomatis & uestium significatio colligẽda est

ANNOTATIONES PHIL.

Pudor. Perizomata autem certum est Adam fecisse, q̄ nuditatis opus conpuderet. Sic enim ait: cū cognouissent se nudos esse & scientiæ. quæ perizomata nuditatē tegere, ueniente deo in paradysum, nō potuerūt. Itidem ait: Timui eo q̄ nudus essem. Fuit itaq; hæc faciendæ uestis caussa, ut tegeretur Adæ nuditas, hoc est turpitudine, nam hæc nuditas est, cuius pudor est cōfusa cōsciētia det Adam. Proinde cum tegitur ueste, confirmatur eius conscientia à deo, ut sustinere eius conspectū & uocem possit. Nullis humanis operibus aut satisfactionibus tegi peccata nostra possunt. Teguntur autem fide uerbi dei. Iuxta illud, Beati quorū tecta sunt peccata. Nam iudicio dei nihil opponas, præter uerbū eius, quo uelut propitiatorio tegimur, ne gloria seu claritate dei consumamur. primū ergo tegitur Adæ nuditas à deo, quia nullo humano opere conscientia confirmari potest, iudicante deo, deintus pellibus tegitur, hoc est uerbo crucis, interim dū glorificemur. Nam hic haud dubie significatū est, futurū ut tegat nuditatem nostram noua carne in resurrectione mortuorum. Sicut secunda Corinthiorū quinto, de uesti endo & superuesti endo differit Apostolus. Ita hic dicimus primū uestiri nos uerbo crucis, postea etiam glorificari carne noua & spiritali.

ECCE ADAM QVASI VNVS.

Ironiam esse uolunt coarguentis Adam, q̄ serpenti crediderit, pollicenti similem fore deo, quasi diceret, Vi

de Adam cuius uerbo credideris, ego iussi ne ederetis è
 ligno scientie boni & mali. Serpens contra, edentibus
 pollicitus est similes fore deo, meo uerbo non credidisti, **Acris ob**
 quod ueritas & uita est, ergo mori te oportuit credentē **iurgatio**
 mendacio, uide quàm non similis nostri factus sis, morti,
 peccato factus es obnoxius, ubi sunt igitur illæ formæ
 dei, sapientia, iustitia, uita, quas p̄misit serpens? Sed præ
 ter hæc sentio simul coargui Adam, et promitti similem **Crucis**
 fore deo, quasi diceret, Vide qualis sis, scilicet dānata ca **cōmenda**
 ro & immunda, quæ non saluabitur: erit tamē, cum sicut **tio.**
 unus ex nobis fias, non hac uia qua uolebat serpens, sed
 hac uia quam ego nunc propono tibi, nempe uia crucis
 & mortis: erimus enim similes dei in Christo induti glo-
 ria dei &c. Ioannis tertio: Cum apparuerit similes eri-
 mus ei &c.

EMISIT EVM DOMINVS
 DEVS.

Quantum iam obscure promissum sit Adam simile
 fore deo, tamen nunc eijcitur è paradiso, quia non ante
 deus glorificat quàm humiliavit, adeo sunt dona dei iu-
 sticia & uita abscondita formis crucis seu mortis. Et hoc **Deū nos**
 est cur eijciatur Adam, & obijciatur morti, quanquā spi **se i crus**
 ritu uiuificatus sit. **cc.**

COLLOCAVIT ANTE
 PARADISVM.

Dixi supra hoc loco me cogi, ut sentiā paradysum esse

ANNOTATIONES PHIL.

Paradi-
sus.

peculiarem quendam locum in terra, à qua simplicitate textus nō facile discedo, qui uolet hęc curiosius persequi sciatur incerta esse, quę scriptura non docet, & nobis in ijs locis potius immorandum esse, qui fidem & charitatē edificant, quā in huiusmodi quęstionibus curiosis magis quā utilibus.

Certum est autem hęc ideo scripta esse, ut sciamus ad uitā nullis humanis uiribus redire posse, iuxta illud: Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo.

Pugnans
scri-
pturarū.

Atque hic obserua miram contradictionem, antea dictum est, futurum ut semen Eue conterat caput serpentis: hic negat ad uitam reditum esse hominibus: ergo necesse est è cælo uenire, qui uiam faceret ad uitam. Ceterum si quis allegoriam requirat, angelus armatus gladio legem significat, quę instrumentum mortis est, Custodit igitur uiam ad lignum uitę.

CAPVT QVARTVM

I Vide fidei conflictationē, unico uerbo subleuatus est Adam, Ipsum semen &c. è quo uerbo spes salutis concepta est, postea eijcitur è paradiso, iter ad uitā intercluditur per angelum, inter hos insultus tamen concipit fidem.

II Confirmata est fides genito Cayn, quę iam cerneret nō se tantum uicturos, sed & posteritatem fore, imò quę sci-